

Demensgruppens oplevelse af partnerskab og kommunikation i udviklingen af ”Danmarks Første Demensvenlige Lokalsamfund”

Pernille Tanggaard Andersen, Ida Wagner Svendsen og
Maria Busk Damgaard

Skabelsen af Danmarks Første Demensvenlige Lokalsamfund i Varde Kommune, Skovlund-Ansager

Kolofon

Alle rettigheder forbeholdes forfatterne. Gengivelse af rapporten eller dele heraf, skal ske ud fra gældende dansk lov om ophavsret. For undersøgelsens udformning og resultater er Forskningsenheden for Sundhedsfremme ansvarlig.

© Syddansk Universitet - Esbjerg og Forfatterne, 2019

Udfærdiget efteråret 2018, korrigeret vinter 2019

ISBN: 978-87-91245-40-4

Forfattere:

*Pernille Tanggaard Andersen,
Professor og Forskningsleder
Forskningsenheden for Sundhedsfremme,
Syddansk Universitet
Syddansk Universitet, Niels Bohrs Vej 9-
10, DK-6700 Esbjerg
Mail: ptandersen@health.sdu.dk*

*Ida Wagner Svendsen,
Videnskabelig Assistent
Forskningsenheden for Sundhedsfremme,
Syddansk Universitet
Syddansk Universitet, Niels Bohrs Vej 9-
10, DK-6700 Esbjerg*

*Maria Busk Damgaard,
Videnskabelig Assistent
Forskningsenheden for Sundhedsfremme,
Syddansk Universitet
Syddansk Universitet, Niels Bohrs Vej 9-
10, DK-6700 Esbjerg*

Projektet er og finansieret af Sundhedsstyrelsen.

Varde Kommune er initiativtager til projektet og har været ansvarlig for processen.

**Varde
Kommune**

Indhold

01	FORORD	5
02	INTRODUKTION	6
03	METODE	7
03.01	INDSAMLING AF DATA.....	7
03.02	ANALYSEMETODE	7
04	RESULTATER	8
04.01	PARTNERSKAB.....	8
04.01.01	<i>Projektstyring</i>	8
04.01.02	<i>Demensgruppen</i>	10
04.01.03	<i>Frivillighed</i>	13
04.01.04	<i>Bæredygtighed</i>	16
04.02	KOMMUNIKATION	17
04.02.05	<i>Målgruppe og målsætning</i>	17
04.02.06	<i>Sammenhold</i>	19
04.02.07	<i>Ressourcer</i>	20
05	KONKLUSION	22
06	REFERENCER	24
07	APPENDIKS	25
07.01	TEMATISERING, PARTNERSKAB	25
07.02	TEMATISERING, KOMMUNIKATION	25

01 Forord

I forbindelse med evalueringen af Danmarks Første Demensvenlige Lokalsamfund har Forskningsenheden for Sundhedsfremme ved Syddansk Universitet foretaget en kvalitativ dataindsamling hvor medlemmerne af Demensgruppen bliver interviewet med fokus på partnerskab og kommunikation i projektet.

02 Introduktion

Som en del af procesevalueringen af Danmarks Første Demensvenlige Lokalsamfund blev der, på baggrund af den foreløbig udviklet programteori og initiativets målsætning, lokaliseret to centrale emner til yderligere undersøgelse. Emnerne var partnerskab og kommunikation. Målet med denne rapport var at undersøge Demensgruppens oplevelse af partnerskab og kommunikationen i opstarten og udviklingen af initiativet. Vedrørende partnerskab var det overordnede fokus på Demensgruppen interne forhold, udskiftninger og inddragelse af frivillige samt Demensgruppen i relation til lokalsamfundet. Vedrørende kommunikation fokuserede interviewene på Demensgruppens eksterne kommunikation til lokalsamfundet og hvordan kommunikation blev brugt til at skabe synlighed og større åbenhed omkring initiativet. Denne rapport indeholder tematisering og sammenfatning af interviewene.

03 Metode

03.01 Indsamling af data

Dataindsamlingen blev foretaget ved hjælp af semistruktureret interviews i perioden november/december 2018. Den kvalitative metode beskrevet af Kvale & Brinkmann (1), blev valgt for at forstå de tanker, følelser og overvejelser Demensgruppen har haft i forbindelse med projektet, samt for at skabe en detaljeret og dybdegående indsigt i centrale områder af projektet. Begge interviewguides er udarbejdet med udgangspunkt i programteorien for initiativet. Alle daværende medlemmer af Demensgruppen med viden indenfor de respektive emner blev interviewet, hvilket i forbindelse med partnerskab drejede sig om 6 personer, og angående kommunikation drejede sig om 2 personer. Interviewene foregik det sted informanterne valgte, for at sikre at de følte sig så trygge som muligt. Da medarbejderne der foretog interviewene har været en del af initiativet fra begyndelsen, var der etableret en genkendelig og tillidsfuld relation til informanterne (2). Hvis det var muligt, var 2 medarbejdere til stede for at underbygge den interpersonelle relation og sikre overensstemmelse mellem spørgsmål og svar. Samtykke blev indhentet mundtligt fra alle informanter (2). Alle interviews blev optaget som lydfil ved brug af programmet Memoer. Interviewene blev transskriberet i referatstil, dette betød, at betydning og ordlyden var i fokus, men at der ikke blev noteret gestikulationer eller udsagn uden relevans for emnet generelt.

03.02 Analysemetode

Interviewene blev analyseret ved brug af elementer fra Kvale og Brinkmanns (1) teori omkring meningskondensering. Efter at have transskriberet interviewene i referatstil blev de læst igennem, for at skabe et overblik over helheden. Herefter blev naturlige enheder identificeret, som de var udtrykt af informanterne. Ud fra meningsenhederne blev der formuleret temaer som var dominerende i interviewerne. Informanternes udsagn blev herved tematiseret for at give et enkelt overblik over synspunkter. De væsentlige temaer blev sammenskrevet og knyttet sammen i et deskriptivt udsagn (1).

04 Resultater

I følgende resultat afsnit præsenteres en analyse af temaerne som undersøgelsen viste. Først vil emnet partnerskab blive introduceret, og dernæst emnet kommunikation.

04.01 Partnerskab

På baggrund af meningskondenseringen blev følgende temaer identificeret; projektstyring, Demensgruppen, frivillighed og bæredygtighed. Den følgende gennemgang og analyse af emnet partnerskab vil blive præsenteret med baggrund i disse 4 temaer.

04.01.01 Projektstyring

Projektet Danmarks Første Demensvenlige Lokalsamfund blev opstartet i kommunalt regi hvorved kommunal styring har været en kendsgerning. Flere temaer såsom facilitering, projektstyring, ledelse og økonomi blev identificeret i interviewuddragene og disse vil, sammenfattet under overskriften projektstyring, blive analyseret i følgende afsnit.

Et af fokusområderne for projektet har været bæredygtighed og lokal forankring i de to lokalsamfund, Ansager og Skovlund, som blev udvalgt til projektet. Da formålet med projektet var, at det skal frakobles kommunen efter den 2-årige projektperiode, var en naturlig følge at oprette en lokal styrende gruppe, italesat som Demensgruppen. Samarbejdet mellem Demensgruppen og Varde Kommune bliver gennemgående i alle interviews beskrevet positivt. I interviewene med gruppens medlemmer er der en gennemgående opfattelse af, at den kommunale styring i opstartsfasen af projektet har været nødvendig. Projektet har ikke været defineret på forhånd, og har været af åben karakter, hvoraf det har været nødvendigt at have en professionel leder, da frivillighed ikke ville kunne varetage styringen af opgaverne.

"Det er en styrke at projektet er fordret via Varde Kommune, da de aldrig havde klaret det alene."

Citat informant 1

”Det er en naturlig proces når det starter lidt ovenfra, så er der noget der skal sparkes i gang ovenfra på en eller anden måde, og så efterhånden du får nogle lokale kræfter med så, på en eller anden måde, bliver det en dynamisk organisationsudvikling”

Citat informant 2

Men eftersom Demensgruppen skal være selvstyrende ved udgangen af 2019, har det været nødvendigt, at flere af opgaverne blev overleveret til gruppen hen ad vejen. Dette faktum er alle Demensgruppens medlemmer eksplicit bevidste om, men der er også en generel følelse af, at gruppemedlemmerne godt kan varetage den videre styring og administrering af projektet. Dog nævner flere informanter, at den kommunale projektleder på interviewtidspunktet stadig varetager mange opgaver af forskellige karakter, sætter rammerne og holder tingene i gang. Her bliver nævnt funktioner såsom at samle alle tråde, lavet invitationer og lave oplæg.

”Som det er nu styrer X stadigvæk, sætter rammerne, holder tingene i gang og følger op på hvis der mangler noget eller hvis der er nogle svagheder. Dette skal de selv kunne varetage på et tidspunkt selvom det perfekte ville være, hvis X blev ved med at gøre dette.”

Citat informant 3

Dog bemærkes det, at der er delte meninger om den nuværende samt videre kommunale projektstyring. En af informanterne udtrykker, at det er et projekt som kører fra kommunen af, og de lokale Demensgruppemedlemmer sidder der, for at man kan kalde det et lokalt projekt. En anden informant udtrykker at projektet er overført til de frivillige kræfter i byen, og nu er det noget der kommer nedefra og op. Blandt andet udtaler en respondent, at opfattelsen af projektlederens funktion skyldes de arbejdsområder personen varetager.

”Men jeg tror også, at vi alle sammen opfatter hende lidt som lederen fordi det er hende der sidder på pengene, der er hende man melder tilbage til, det er hende der sender dagsorden ud og referat. Jeg tror det bliver svært at undvære hende når hun på et tidspunkt ikke skal lede gruppen mere.

Citat informant 6

Men den positive betydning af den kommunale projektledelse bliver generelt fremhævet – både på et organisatorisk plan, men også på det personligt plan. Det bliver opfattet positivt, når kommunen bakker op, stiller ressourcer til rådighed og er synlige i projektet.

"Der har været meget opbakning. En ting er jo hvad du har af ressourcer at trække, men når du laver sådan et projekt, skal du også føle at dem der sidder højt oppe i systemet, også føler det er rigtigt og at det er godt."

Citat informant 2

Når informanterne omtaler projektstyringen, bliver det meget koncentreret om den personspecifikke indsats, hvor varetagelsen og prioriteringen af opgaver bliver fremhævet meget positivt. Dog nævner en informant, at strukturering af projektet er vigtigt. Det skal arbejdes med jordnære præmisser og sørge for, at der er tydelighed i opgaver og formål. Den teoretiske tilgang til projektet er nødvendig, men skal minimeres, for at sætte det vigtigste i fokus, nemlig borgeren. Informanterne fremhæver også, at projektlederen repræsenterer det professionelle aspekt og at det, at kunne trække på professionelle evner, som værende vigtigt, specielt fordi projektet omhandler viden om en sygdom.

Det faktum at Varde Kommune repræsenterer en økonomisk ressource bliver italesat af flere informanter. Det fremhæves som en støtte, når der blandt andet bliver afholdt arrangementer. Men det skaber også en utryghed for fremtiden og bæredygtigheden af projektet.

"Der er endnu ikke nogen ide om hvordan økonomien skal køre når projektet er slut. X synes der skal spares op i projektet så det bliver fremtidssikret og at alle pengene ikke bare bliver brugt i projektets løbetid."

Citat informant 3

Der er en usikkerhed omkring, hvordan initiativerne skal fortsætte når projektet afsluttes og skal drives videre af de lokale og frivillige kræfter. Flere informanter udtrykker ønske om en afklaring på dette inden projektet slutter, så man har klare rammer.

04.01.02 Demensgruppen

For at sikre lokal forankring og bæredygtighed har dannelsen af en lokal styrende gruppe været en vigtig del af processen i dette projekt. Gruppen har taget navnet Demensgruppen og består af ildsjæle som med hver sin baggrund har interesse i projektet. Inklusionen af medlemmer har været dynamisk, hvilket vil sige at alle medlemmer ikke har været med fra start, og andre har trukket sig igen løbende. Igennem interviews af de, på daværende tidspunkt (november 2018), 6 Demensgruppemedlemmer, blev temaer

som gruppens sammensætning, kompetencer, rollefordeling, samarbejde m.m. behandlet, hvilket vil blive analyseret i følgende afsnit.

Den dynamiske inklusion og eksklusion anses generelt som værende et vilkår i projekter som dette, da det i stor grad er baseret på frivillige ildsjæle i lokalsamfundet. Der er udfordringer i denne dynamiske gruppesammensætning men flere af Demensgruppens medlemmer påpeger de fordele der er ved processen, som blandt andet beskrives på følgende måde:

"Det kan godt være processen udefra ses problematisk, altså nogle falder fra og nye kommer til, men det er jo egentligt en evolution efterhånden som man finder ud af hvad man vil skal man have flere og flere folk med, som så kan stå for at gøre nogle ting. Det er også okay at dem der har startet det op falder fra i den anden ende"

Citat informant 2

Det påpeges af en af informanterne, at man ved processer og projekter som disse, starter med et helt blankt stykke papir, og det er utrolig svært at vide fra starten, hvilke kompetencer der er behov for, da gruppens arbejdsopgaver ændrer sig løbende. Derfor er det også vigtigt, at gruppen er dynamisk, og folk er engageret og har de rigtige kompetencer og kræfter til at drive projektet, og især, at dem der sidder i Demensgruppen, brænder for projektet. Projektet må ikke være en byrde for de frivillige. Dette understøttes af en informant der udtaler:

"Det er en naturlig proces at der bliver skiftet ud i styregruppen undervejs. Der skal nye kræfter til for at drive projektet ellers kan det ikke overleve. Der er ikke noget problem i dette. De der er tilbage er måske mere engageret og synes at det er deres projekt"

Citat informant 3

Flere informanter anerkender, at det er et vilkår for projektet og at der skal være plads til at kunne trække sig igen, hvis projektet bliver mere omfattende end man har overskud til, da det er på frivillig basis. Det påskønnes med den nye energi og nye kompetencer som nye medlemmer tilføjer. Men det nævnes også, at det er vigtigt, at der sidder nogle i gruppen som har været med hele vejen, så vigtig viden ikke går tabt og man sikrer fremdrift i projektet samt undgår at drøfte de samme problemstillinger gentagende gange.

"Det er godt at der kommer nye ideer til gruppen, så der kommer lidt ny energi, men det er også godt at der sidder nogle der har været med hele vejen så man ved hvad der er blevet drøftet."

Citat informant 4

Netop det med mange gentagelser nævner en enkelt informant som en udfordring, der har givet anledning til frustrationer:

"Der er kommet flere medlemmer i Demensgrupper, nogen er kommet og er gået igen, det har som sagt været frustrerende for mig for det blev gentagelse på gentagelse"

Citat informant 1

Gruppesammensætning og spørgsmålet om hvilke kompetencer der er behov for i en styrende gruppe som Demensgruppen blev også italesat, og gruppens medlemmer var generelt enige om at der er behov for mange forskellige kompetencer og ressourcer. En af informanterne udtrykker; *"jeg synes det fungerer godt med det her spænd mellem at der sidder nogle professionelle og frivillige..."* Citat informant 6.

At det er en gruppe som er sammensat på tværs af kompetencer og ressourcer anerkendes generelt af gruppen.

"Det er meget forskellige kræfter der sidder der. For der sidder nogle professionelle kræfter, pensioneret professionelle kræfter... lokale kræfter."

Citat informant 2

Der er tilfredshed med både de frivillige og professionelle kompetencer i gruppen, og generel enighed om at Demensgruppen som den er sammensat, er velfungerende. Personlige egenskaber og personligheder anses desuden også som vigtige elementer for at få en god gruppedynamik og for at få gruppen til at fungere. Det er vigtigt for gruppen at finde ud af at udnytte de forskellige ressourcer for at få den bedste dynamik i gruppen. En informant fremhæver, at struktur er en utrolig vigtig faktor og meget væsentligt for et projekt som dette. Der er ved borgermødet lavet initiativgrupper som Demensgruppens medlemmer hver især er ansvarlige for, og der er derved kommet struktur og en mere eller mindre naturlig rollefordeling i projektet. Kommunikation i gruppen er utrolig vigtigt for at opnå fremdrift i projektet men også at sikre en god gruppedynamik, en informant mener at der på dette punkt er plads til forbedringer i gruppen, det udtrykkes således:

"Jeg ønsker et kommunikationsmiljø hvor man kan sige tingene som det er uden at bruge for meget tid på at pakke det ind. Det er spild af tid og krudt når man skal gøre folk gode igen, vi burde være over den alder, men gruppen er ikke helt fri for det".

Citat informant 3

En informant foreslår, at dette italesættes i gruppen så tidlige i forløbet som muligt og at der opnås en generel enighed om, at man vil hinanden og projektet det godt, og at man ikke bliver fornærmet eller tager udtalelser personligt.

04.01.03 Frivillighed

Projektet Danmarks Første Demensvenlige Lokalsamfund er i stor grad bygget op omkring frivillige kræfter. Dette er både for at sikre, at initiativerne i forbindelse med projektet er bæredygtige og kan fortsætte når projektperioden udløber i 2019, men også for at sikre, at det lige netop er de lokale behov som bliver anerkendt og imødekommet i planlægning og udvælgelsen af, de aktiviteter der skal igangsættes. Demensgruppen består som tidligere nævnt af frivillige ildsjæle, men en stor del af arbejdet for gruppen er også, at få involveret flere frivillige fra de to lokalsamfund, Skovlund og Ansager.

En fordel ved at projektet er forankret i Skovlund og Ansager, er ifølge flere informanter netop at de to samfund er små lokalsamfund hvor frivillighed er en stor og naturlig del af mentaliteten. Der er enighed blandt informanterne om, at frivillighed er betydningsfuldt hvis der skal ske noget i de små samfund, udtrykt af således af informanterne;

"Man kan ikke få det til at fungere i mindre samfund hvis man ikke anvender frivillighed."

Citat informant 3.

"Hvis man ikke bidrager med frivilligt arbejde, så sker der ikke noget i de her små samfund, man får ikke noget op at stå. Det er et must for små samfund."

Citat informant 4

"I de små samfund som Skovlund og Ansager tilhører, er alt hvad der bliver gjort bundet op på frivillighed."

Citat informant 5

Det er altså en holdning til, at det er af afgørende betydning for de små lokalsamfund, at der er borgere som er villige og har lyst til at bidrage med frivillige kræfter, hvis der skal være udvikling og komme nye

projekter til byerne. Det bliver også nævnt, at det er en styrke med lokale frivillige i projektet, da der er gode ressourcer hos de lokale og en utrolig stor ejerskabsfølelse for lokale projekter, som er en af mange fordele ved små samfund:

"Det er vigtigt at sådan et projekt laves i små byer, da folk kender hinanden i forvejen og ved hvor de kan hjælpe, hvis de vil."

Citat informant 1

"Styrkerne er at det er folk der kender byen, det er folk der bo her – det er folk der vil byerne. Det er et enormt stolt folk der bor her og de vil se det som et enormt nederlag hvis det ikke fungerer."

Citat informant 6

Ved at bruge frivillige kræfter sikrer man sig også, at dem som involverer sig, har en naturlig interesse for emnet og at de gerne vil bidrage. Og det er netop vigtigt at give de frivillige en følelse af at de er vigtige, og at de bidrager med noget til projektet, for at holde dem engageret og motiveret, beskrevet således af en af informanterne:

"Hvis man kan få lov til at bidrage, så føler man at man er en del af noget. Ved borgermødet fik man lov til at skrive små sedler med ideer. Det er vigtigt med de nye frivillige at de bliver landet godt for de er meget vigtige, de skal føle sig vigtige."

Citat informant 3

Ud over følelsen af at kunne bidrage til en vigtig sag mener flere informanter også, at det er vigtigt at man tager sig godt af de frivillige fx ved at serverer en kop kaffe og noget kage når de møder op til arrangementer, afholder udflugter eller julefrokoster. Man må gerne gøre noget godt for de frivillige, så de også føler de får noget positivt ud af det. Frivillighed skal ikke være noget man tjener på i økonomisk sammenhæng, men det er godt hvis de frivillige også føler, at de "får noget ud af det". Her nævnes eksempelvis følelsen af at være en del af et fællesskab som værende en betydende faktor, og dét at de frivillige kan skabe nye netværk gennem det frivillige arbejde:

"Når man er i de hersens fællesskaber, så har man jo også – så får man også – kald det venner – men altså, et tættere forhold til folk som man måske kender i forvejen og det synes jeg da er super dejligt."

Citat informant 1

"At klæde de frivillige på" med viden og generelt kommunikere åbent omkring projektet nævnes også som vigtige elementer for at rekruttere frivillige til projekter som dette. Men det er ikke nok bare at lave

opslag og forvente, at de frivillige kommer af sig selv. Det er en fordel at spørge de frivillige direkte og fortæller dem, hvad man mener, at de kan bidrage med til projektet:

"Folk kan godt lide at blive spurgt, man kan ikke forvente at folk bare ved at man hænger en plakat op i Brugsen at folk så melder sig, men hvis man henvender sig konkret og fremhæver de styrker de har der kan bidrage til projektet, kunne i så bidrage – så vil de fleste gerne."

Citat informant 6

I forbindelse med projektet var borgermødet i Skovlund et af de første initiativer for at få skaffet flere frivillige. Det, at der blev skabt en struktur i initiativerne, er fremhævet som et vigtigt redskab i processen, da der dermed var noget konkret som eventuelle frivillige kunne forholde sig til.

"Den struktur vi lavede med de 4 områder, det var ret intelligent, vi fik styr på det, så når vi sad med de lokale derude, var der de 4 kasser man kunne melde sig til, for hvis man bare spørge folk hvad de kunne tænke sig, så ender det med at man kan lave alt muligt og så ender det med man ikke laver noget, for der er ikke rigtig noget der kommer op og får flyvehøjde"

Citat informant 2

Ved borgermødet blev der skabt en uforpligtende mulighed for at byde ind med ideer eller at tilbyde sig, hvis man følte man kunne bidrage med noget til projektet. Dette ses som et skelsættende initiativ i projektet. Herudover er det planen, at der skal arrangeres flere arrangementer for de frivillige:

"Her er forhåbningen også, at der kommer deltagere som har lyst til at bidrage med ressourcer. Det skulle gerne blive som ringe i vandet, så der kommer mere og mere interesse blandt de lokale. Men det er svært at vide hvordan projektet bundfælder sig, om det er muligt at få folk til at åbne sig og blive en del af projektet eller om det ender med bare at blive en lille gruppe som gerne vil hjælpe"

Citat informant 5

Der er også udfordringer og overvejelser man skal gøre sig i forhold til, at en stor del af kræfterne i et projekt som dette er bygget på frivillighed. Flere informanter understreger, at projektet ikke kan fungere på udelukkende frivillighed, og at det er vigtigt, at man tænker en lokal ledelse ind i projektet for at få det til at fungere. Dette er beskrevet af en af informanterne: *"Udfordringer ved frivilligheden det er, at der skal være en lokal ledelse, der skal ikke kun være lokale folk."* citat informant 2.

Der er generel enighed blandt gruppens medlemmer om, at et projekt som dette, ikke kunne være opstået uden ressourcer udefra - både økonomiske, professionelle samt faglige ressourcer har været vigtige i opstarten af projektet.

04.01.04 Bæredygtighed

I processen og arbejdet med at blive Danmarks Første Demensvenlige Lokalsamfund gør Demensgruppens medlemmer sig mange overvejelser og spekulationer om, hvordan man sikrer, at projektet bliver bæredygtigt og kan bestå, efter at kommunen trækker sig. I processen skal den kommunale projektleder trække sig efterhånden som Demensgruppen føler sig i stand til at varetage styringen af forskellige opgaver.

Et aspekt der bliver nævnt flere gange blandt informanterne, er det praktiske omkring Demensgruppen. Sammensætning af gruppen bliver fremhævet som en vigtig faktor, deriblandt, at det skal være en fast gruppe, ellers frygtes det, at projektet falder fra hinanden. Der ses dog forskelligt på denne problemstilling. Nogle informanter finder modsat, at det er vigtigt, at der er en dynamisk udskiftning i gruppen, så forskellige kompetencer bliver brugt på de rette tidspunkter.

"Det er også væsentligt i den forbindelse at dem/os der vil strukturere os igennem verden kommer ud af det igen, når først du har den overordnede struktur skal der være plads til noget dynamik og fleksibilitet".

Citat informant 2

Ydermere handler det også om ressourcer i lokalbefolkningen. I de små lokalsamfund bunder alt på frivillighed, derfor er det vigtigt konkret at begrænse antallet af fremtidens møder og fordele opgaverne på flere hænder, for at sikre at folk ikke udmattes.

"Lige nu er der et opstartshjul, men hvis man skal sidde til møde nærmest hver anden måned de næste 10 år i sådan en styregruppe, så kører man træet i det. Men hvis det bliver udfaset til 2 eller 3 gange om året der bliver afholdt styregruppe møde."

Citat informant 6

Det er vigtigt at skabe, tilknytte og opretholde samarbejdspartnere til projektet for at sikre bæredygtighed. En af informanterne nævner, at lokale aktører såsom skolen skal inddrages for at sikre det langsig-

tede perspektiv. Der er dog forskellige vinkler på hvordan samarbejdet med kommunen skal bestå og i hvilken udstrækning. Kommunen kan ses som en sparringspartner, som Demensgruppe kan trække på. Informanterne udtrykker, at en direkte vej til en medarbejder er vigtigt, så det er hurtigt og enkelt at komme i kontakt med kommunen. Men i forhold til lokalområdernes involvering i projektet, er det vigtigt, at kommunen får begrænset indflydelse, og at Demensgruppen ikke bliver en del af det politiske organ. Det skal være et lokalt projekt – det skal blive en del af lokalsamfundet hvor folk aktivt deltager i demensprojektet og skaber en stolthed hos borgerne.

”Der er nogle udfordringer ift. hvem der skal være ansvarlig for demensgruppen fremover ... Hvis man bliver en del af udviklingsrådet, bliver man et politisk organ under kommunen og det vinder ikke den største respekt i områderne. Dette er meget afgørende. Og lokalområdet skal selv have lov til at træffe beslutningen. Hvis det blev en selvejende institution, er man heller ikke afhængig af at der skal afholdes generalforsamlinger i udviklingsrådet. Desuden vil der også kunne træffes egne beslutninger. Det er meget nemmere at have med at gøre.”

Citat informant 3

Opmærksomhed omkring projektet og sygdommen bliver nævnt som en faktor der har betydning for dets bæredygtighed. Det er vigtigt, at demens bliver en sygdom, som man kan tale åbent omkring, for at bekæmpe tabuisering og stigmatisering. Det ses som essentielt, at der bliver informeret ud til borgerne i samfundet. Derudover skal borgerne konstant bliver mindet om projektet. Dette skal gøres ved at afholde mange arrangementer, så det bliver set og hørt. Men det lokale perspektiv skal huskes i processen - det skal gøres personligt.

04.02 Kommunikation

Under emnet kommunikation, blev der på baggrund af meningskondenseringen, identificeret følgende temaer; målgruppe og målsætning, sammenhold, og ressourcer. Det følgende afsnit vil præsentere en gennemgang og analyse af de 3 temaer.

04.02.05 Målgruppe og målsætning

En central del af kommunikationsindsatsen er at sikre en vision, sørge for planlægning samt struktur. Dette var centrale områder identificeret i interviewuddragene. Demensgruppen fandt kommunikationen til

lokalbefolkningen som den væsentligste del af projektet med målet om at reducere stigma omkring demenssygdommen. Dette skulle gøres på platforme der kommunikerede budskabet hurtigt og uden større omkostninger. Medlemmer af Demensgruppen nævner et andet vigtigt perspektiv i denne forbindelse, nemlig balance i mængden af information.

”Det er vigtigt der er balance i mængden af kommunikation, det er hele tiden en afvejning og det kan være svært at vide hvorvidt man rammer rigtigt.”

Citat informant 2

Målet med kommunikationsindsatsen var at skabe genkendelse. Formålet og vision med projektet blev grundlaget for projektets logo, som skulle anvendes hver gang der blev kommunikeret noget angående projektet.

”If. logoet er det rigtig fint at have så der ikke er nogen der er i tvivl om hvor det kommer fra når der bliver sendt noget ud fra gruppen. det er et kvalitetsstempel og meget professionelt lavet.”

Citat informant 2

For at kunne kommunikere effektivt er det vigtigt at have projektets målgruppe i fokus. Der er enighed om, at den største målgruppe for demensprojektet er den brede befolkning. Det er vigtigt at nå ud til alle dem, der ikke er interesseret i demenssygdommen. Men informanterne er opmærksomme på, at der er flere målgrupper.

”Der er i princippet to målgrupper, der er dem der er berørt af demens i lokalsamfundet, som egentlig er det mindste. Den største målgruppe er dem der så skal mobiliseres; lokalsamfundet”

Citat informant 1

Der er en formodning om og en erfaring med, at de personer som er interesseret i emnet, i dette tilfælde demens, nok skal opsøge viden og engagere sig, derfor er det vigtigt at man i kommunikationsindsatsen har fokus på at ramme den brede befolkning som ikke umiddelbart tænker over emnet i deres dagligdag, så man rammer flest muligt.

04.02.06 Sammenhold

Et af formålene og tankerne bag kommunikationsstrategien var, at skabe en følelse af sammenhold omkring projektet i de små lokalsamfund. Det er vigtigt at få kommunikeret åbent om projektet, så borgerne i de lokale samfund kan følge med, både når projektet går godt og mindre godt. På den måde er det nemmere at identificere sig med projektet, samt at føle man er inkluderet i projektet.

"Det er vigtigt både at kommunikere succes og nederlag og at man får lov at bidrage og komme med kommentarer fx da der blev skrevet små sedler som bliver til noget. Alle som føler de bidrager med noget er gode ambassadører."

Citat informant 2

Ved at fortælle åbent om projektet på godt og ondt skaber man en følelse i lokalsamfundet at borgerne er vigtige at inddrage i processen. Denne inddragelse er afgørende for hvorvidt lokalsamfundet tager projektet til sig. Hvis der ikke bliver kommunikeret om projektets forløb er der en risiko for, at lokalsamfundet føler sig overset og derfor får modstand for projektet.

"Risikoen var, at projektet distancerede sig fra lokalsamfundet og så bliver det kun for eliten og for sammenbspist. Man skaber nemmere modstand mod projektet. Det er så lidt der skal ud for at det har en effekt og det handler om at man synes at andre er værdifulde nok til at man gider at informere dem og så man ikke skøjter hen over nogen - det bryder vi os ikke om".

Citat informant 2

En af de vigtigste former for kommunikation for én af informanterne er mund til mund-metoden. Man skal skabe et projekt som lokalsamfundet er stolte af at være en del af og dermed skabe en lyst hos borgerne til at fortælle om projektet udadtil. Desuden er det også vigtigt, at historierne der fortælles er lokale for derved at skabe den største interesse og nysgerrighed samt for at skabe en følelse af ejerskab for projektet.

Kommunikationen er vigtigt for samarbejdet mellem de to lokalsamfund og det er vigtigt at kommunikationen er på en måde så den fordrer samarbejde mellem de to byer:

"Det er vigtigt at det hele tiden er et fælles projekt mellem Skovlund og Ansager så den interne kommunikation bliver forbedret. Det er vigtigt for byernes overlevelse."

Citat informant 2

Generelt skal kommunikationen bidrage til, at hele samfundet bliver mere empatiske, så det er lettere at forstå hinanden.

Der har i kommunikationsindsatsen også været fokus på at skabe en visuel identitet for projektet. Her har der især været fokus på at lave et logo, som folk forbinder med projektet, og som kan kommunikere det budskab som projektet gerne vil stå for. Yderligere udtrykker en af informanterne: *"Den anden ting er at når man laver et logo med en historie, gør det at folk føler en sammenhørighed og bliver stolte af det."* Citat informant 1. Tanken bag den visuelle identitet har også været at bidrage til, at skabe en samhørighed og brande projektet positivt. *"Den branding der får os til at opnå noget samhørighed og stolthed og feel-good i forhold til at være med i projektet."* Citat informant 1. Branding af projektet er meget afgørende, og logoet skal være med til at danne et positivt anker i folks bevidst omkring projektet, hver gang de støder på det på diverse platforme.

04.02.07 Ressourcer

I forbindelse med kommunikationsindsatsen har der været behov for både fagprofessionelle kompetencer og økonomiske ressourcer. Her har Varde Kommune haft en vigtig rolle, da den grafiske afdeling er brugt til at udvikle den visuelle identitet. På baggrund af Demensgruppens information og vejledning, der fremhævede projektets formål og demenssygdommen, skabte grafikere det logo, som repræsenterer projektet i dag.

"Varde kommune lavede håndværket i den visuelle identitet, der er en kommunikationsafdeling på Varde Kommune hvor der også er grafikere ansat og så for ikke at bruge af de begrænsede midler, var det X forlag at bruge dem så meget som muligt, da de ikke kostede noget."

Citat informant 1

En informant giver udtryk for, at de ressourcer som kommunen kan bidrage med i den her sammenhæng, er meget nyttige, og stadig vil være det efter at projektet slutter og håber at kommunen fortsat vil støtte projektet fremover.

"Kommunen har lavet logo og nyhedsbreve hvilket er et godt grundlag. Det kunne være godt hvis dette fremover også kunne blive lavet selvom projektet slutter."

Citat informant 2

En kombination af frivillige, professionelle og økonomiske ressourcer har været vigtigt for den løbende kommunikationsindsats, og vil være det fremover.

05 Konklusion

Ud fra projektets programteori, er der to centrale elementer der er vigtige at indtænke i skabelsen af Danmarks Første Demensvenlige Lokalsamfund, nemlig partnerskab og kommunikation.

Ud fra de kvalitative interviews blev der vedrørende emnet partnerskab identificeret fire essentielle temaer: projektstyring, Demensgruppen, frivillighed og bæredygtighed.

Varde Kommunes projektstyring vurderes som en nødvendig del for opstarten af det lokale projekt. Ledelse, økonomiske ressourcer samt varetagelse af forskellige arbejdsopgaver bliver værdsat af Demensgruppen. En styrende gruppe i lokalsamfundet er dog yderst essentiel, for at skabe lokal forankring og bæredygtighed. I en god arbejdsgruppe er det nødvendigt at der er en klar struktur og arbejdsfordeling samt åben og ærlig kommunikation. En dynamiske inklusion og eksklusion af medlemmer anses generelt som værende et vilkår i projekter som dette og anerkendes, da projektet består af frivillige borgere. En gennemgående figur i den styrende gruppe bør dog eksistere for at sikre fremdrift og for undgå at vigtig viden går tabt. Demensgruppen skal være dynamisk og bestå af ildsjæle med forskellige relevante kompetencer. Den frivillige arbejdskraft anses som en nødvendighed i små lokalsamfund for at sikre udvikling og nyskabelse. Men det er også et vigtigt element for at sikre bæredygtighed, og at det akkurat er de lokale borgeres behov, som varetages. For at skabe sådan et projekt, er det nødvendigt at mentaliteten i lokalsamfundene indeholder frivillighed, og at der er stor stolthed samt ejerskabsfølelse for lokale projekter. Frivilligheden skal også anerkendes, de frivillige skal føle at de bidrager positivt og gør en forskel. Som elementer til at skabe motivation hos de frivillige næves ejerskab, skabelsen af sammenhold og at man er en del af et netværk. Dog kan projektet ikke opstå udelukkende bygget på frivillige kræfter, der er behov for ressourcer udefra, både professionelle og økonomiske, for at få startet projektet op. For at sikre bæredygtighed i projektet, skal centrale opgaver overdrages til lokale borgere, når de føler sig i stand til at varetage dem, og på den måde, skal kommunen gradvis trække sig. Der skal tilknyttes lokale samarbejdspartnere og kommunen skal i sidste ende også betragtes som dette. Da projektet er båret af frivillighed, er det vigtigt, at der er mange personer inkluderet, for at sikre en fair opgavefordeling deltagerne imellem. Derudover er det vigtigt at holde antallet af møder på et overkommeligt niveau, så de frivilligheden kan bestå. Men en central faktor for at skabe bæredygtighed er opmærksomhed, dette værende i form af information til lokalsamfundet og mange løbende arrangementer, der bevarer interessen for projektet, skaber lokalt engagement og ejerskab.

Vedrørende kommunikation blev der identificeret tre centrale temaer i demensgruppens interviews: målgruppe og målsætning, sammenhold og ressourcer.

Kommunikation fra demensgruppen og ud til befolkningen i lokalsamfundet er en væsentlig del af projektet med målsætningen om at reducere stigma omkring demenssygdommen. Til det formål er det vigtigt at anvende kommunikationsplatforme som kommunikerer budskabet hurtigt og uden store omkostninger. Det er yderligere centralt, at kommunikationen når ud til den brede befolkning, som er projektets største målgruppe. For at skabe sammenhold i lokalbefolkningen, er det er vigtigt at få kommunikeret åbent om projektet, da det fordrer identifikation og en følelse af inklusion. De historier der fortælles, skal være lokale, for at der bliver skabt en følelse af ejerskab. Inddragelse er en nøgelfaktor for, om lokalsamfundet tager projektet til sig. Det budskab som projektet vil kommunikere, er sammenfattet i et logo som sikrer den projektets visuelle identitet. Derudover skaber logoet en lokal identitet, som folk kan forbinde projektet med. Undersøgelsen peger på, at kommunikationen også fungerer som bindeled imellem de to lokalsamfund. Økonomiske og professionelle ressourcer fra Varde Kommune har været vigtige for kommunikationsindsatsen. Det vil styrke projektet, hvis kommunen efter afslutningen af projektet, fremover fortsætter med en vis støtte til initiativerne i forbindelse med det demensvenlige lokalsamfund.

06 Referencer

1. Kvale S, Brinkmann S. Interview: introduktion til et håndværk: Hans Reitzels Forlag; 2009.
2. Kvale S, Brinkmann S. Udførelse af interview. Interview: introduktion til et håndværk: Hans Reitzels Forlag; 2009.

07 Appendiks

07.01 Tematisering, partnerskab

07.02 Tematisering, kommunikation

07.01 Tematisering, partnerskab

Informant 1	Informant 2	Informant 3	Informant 4	Informant 5	Informant 6
Forfatter 1					
Samarbejde/inddragelse (demensgruppen og lokale) Gruppesammensætning Ejerskab Mindre lokalsamfund Kendskab Kommunal facilitering	Facilitering Kompetenceudveksling Ejerskab Samarbejde (ml. kommune og demensgruppen) Lokalsamfundet Frivillig drivkraft (i gruppen, ledelse og følelsen af at bidrage) Inddragelse (af lokalsamfundet)	Lokalsamfundet (projektet bidrager) Samarbejde Gruppedynamik Gruppesammensætning (inklusion og eksklusion) Planlægning Ejerskab til frivillig Inddragelse Klar intern kommunikation	Samarbejde (Engagere borgerne) Frivillighed Gruppedynamik (styring) Struktur/planlægning Gruppesammensætning (udskiftning) Samarbejde (varde kommune)	Frivillighed/Sammenhold Lokalsamfundet Gruppesammensætning (udskiftning) Plan for projektet Samarbejde (kommune) Facilitering/styring	Økonomiske ressourcer (kommunalt) Gratis at være demensvenlig Facilitering Ildsjæle Små lokalsamfund Påskønnelse af arbejdsindsats Fremtiden/planlægning
Forfatter 2					
Ekstern Kommunikation Gruppesammensætning-gruppedynamik, Frivillighed – bæredygtighed, Varde kommune - facilitering	Facilitering udefra (kommunen)/styring Kommunikation Gruppesammensætning, Frivillighed – følelse af at gøre en forskel Bæredygtighed – sammenhørighed	Gruppesammensætning Frivillighed – ejerskab, Kommunikation intern	Teori vs. praksis Gruppesammensætning Frivillighed Varde kommunes rolle	Gruppesammensætning – roller Frivillighed – et vilkår og en fordel Samarbejde med Varde kommune	Varde Kommune - Eksterne midler+ facilitering Gruppesammensætning – arbejdsbyrde Frivillighed – lokalsamfund Bæredygtighed – nye initiativer

07.02 Tematisering, kommunikation

Informant 1	Informant 2
Forfatter 1	
Målsætning (Strukturering/planlægning) Genkendelse Være en del af noget/sammenhold Sammenhold Facilitering/Kommunale ressourcer	De brede befolkning Lokalsamfundet Nysgerrighed Samarbejde/opgavefordeling Involvering af lokalbefolkningen
Forfatter 2	
Målsætning og vision Visuel kommunikation Samhørighed – ejerskab Ressourcer fra kommunen	Målgruppe Arbejdsfordeling Vigtigt at folk ikke føler sig ekskluderet

Syddansk Universitet

Telefon: +45 6550 1000
sdu@sdu.dk
www.sdu.dk

Varde
Kommune

